

Datum
2024-10-15

Ärendenr
2024-08708

Ert datum
2024-06-17

Er referens
LI2024/ 01326

Enheten för säkerhet i cyberfysiska system (CS-
CY)
Gustav Söderlind
Gustav.Soderlind@msb.se

Regeringskansliet
Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet
Enheten för samhällsplanering
103 33 Stockholm

Utredningen om en ny förköpslag (Fi 2022:07)

Uppdrag till Lantmäteriet att möjliggöra fler elektroniska handlingar på fastighetsrättens område

Sammanfattning

MSB yttrar sig här endast över de delar i utredningen som har koppling till MSB:s uppdrag och yttrar sig därför inte över förslaget om att införa kommunala förköp.

MSB ser positivt på att möjliggöra för elektroniskt upprättade handlingar och digitala signaturer vid överlåtelse av fast egendom.

MSB ser positivt på förslaget på statligt förköp av fastigheter, samt att civilområdesansvariga länsstyrelser föreslås bli beslutsmyndighet.

MSB konstaterar att förslaget om statligt förköp innebär en möjlighet att göra de förköp som behövs för det civila försvarets skydd. MSB uppfattar också att förslaget kan användas för de förköp som behövs för det civila försvarets fortsatta utveckling. Detta tycker MSB är bra då det är viktigt att skapa ett system som möjliggör förköp för att allmänt kunna utveckla det civila försvaret, t.ex. för att skaffa fastigheter som kan användas inom försörjningsberedskapen. MSB menar dock att kraven på när förköp ska kunna aktualiseras behöver preciseras mer. En sådan precisering skulle göra det tydligare vilken proportionalitetsavvägning som ska göras mellan enskilda och allmänna intressen i samband med förköp. En precisering skulle även underlätta för inriktningen av förköpsmyndigheternas arbete.

MSB noterar att det kvarstår en del frågor kopplat till hur administrationen av det föreslagna systemet ska se ut. Det är fortfarande osäkert hur mycket arbete som kommer att krävas för att hantera systemet. Ifall förslaget skulle innebära en alltför omfattande administrativ uppgift för enskilda och för det offentliga är det svårt att motivera ett system med förköp.

Mot bakgrund av att det finns och utreds flera vägar för samhället att kontrollera överlåtelser av fastigheter och verksamheter ser MSB ett behov av en samlad bedömning av de möjligheter som finns och föreslås rörande fastighetsöverlåtelser. Vi vill här lyfta Utredningen om kontroll vid överlåtelse och upplåtelse av egendom av väsentlig betydelse för totalförsvaret (Fö 2022:03), samt lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar (UDI) med tillhörande föreskrifter som avgör vilka direktinvesteringar som ska granskas enligt lagen.

Datum
2024-10-15

Ärendenr
2024-08708

Det framgår att utredningen inte ytterligare preciserar vilka fastigheter som ska komma att omfattas av förköpslagen. MSB ser en risk i att processens besluts- och samverkansmyndigheter blir hårt belastade. Därför bör det övervägas att via ett bemyndigande ge möjlighet till ytterligare föreskrifter om vilka fastigheter som ska omfattas av lagen, motsvarande bemyndigandet i UDI. Exempel på vad dessa föreskrifter skulle kunna omfatta är:

- Vilka fastighetstyper samt geografiska mark- och vattenområden som är skyddsvärda utifrån det civila försvaret.
- Vilka fastighetstyper samt geografiska mark- och vattenområden som är skyddsvärda utifrån det militära försvaret.

Alternativt kan föreskrifter bygga på etablerade begrepp så som samhällsviktig verksamhet (för att upprätthålla samhällsviktiga funktioner). Jämför lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar (UDI).

Om ytterligare precisering inte ges vill MSB uppmärksamma att det är avgörande att tillräckliga resurser tillförs beslutsmyndigheterna (CIVO) för att möjliggöra prövning och granskning till en potentiellt omfattande inströmning av ärenden.

Vidare ser MSB att lagen bör ge beslutsmyndigheten möjligheten att godkänna köpevillkor, motsvarande UDI.

Behov av fördjupad analys

Den pågående utredningen kontroll vid överlåtelse och upplåtelse av egendom av väsentlig betydelse för totalförsvaret skall bl.a. föreslå om och hur. ett statligt kontrollsystem vid överlåtelse och upplåtelse av viss egendom av väsentligt intresse för totalförsvaret skall införas.

Utöver rollen som samverkansmyndighet i granskningssystemet för UDI har MSB fått bemyndigande att utfärda föreskrifter om vilka samhällsviktiga verksamheter som omfattas av anmälningsplikt. MSBFS 2024:9 Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om vilka samhällsviktiga verksamheter som omfattas av lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar. Enligt kap 12. 1 § omfattas fastighetsförvaltning (uthyrning, förvaltning eller drift av fastigheter, lokaler eller anläggningar) där det bedrivs vissa skyddsvärda verksamheter (totalt 18 st.) av anmälningsplikt och kan därmed komma att granskas. Exempelvis omfattas lokaler, fastigheter eller anläggningar för räddningstjänst, försvarsändamål, där det bedrivs säkerhets känslig verksamhet och skyddsobjekt. Därigenom omfattas dessa fastigheter redan av ett visst skydd mot förvärv som kan skada eller hota totalförsvaret.

En investering i ett företag som omfattas av UDI-lagen skulle även kunna innefatta egendom för vilken statlig förköpsrätt får utövas enligt lagförslaget. Vi ser därför ett behov av att belysa hur informationsdelningen ska ske mellan beslutsmyndigheterna (CIVO) och den ansvarig granskningsmyndighet ISP (enligt UDI-förordningen).

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Datum
2024-10-15Ärendenr
2024-08708

Vi ser behov av en samlad genomgång av de kontroller och kontrollmekanismer som finns eller kommer att införas, bl.a. i syfte att minska den administrativa bördan hos berörda myndigheter och de delar av näringslivet som kan komma att beröras.

I detta ärende har generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka beslutat. Gustav Söderlind har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Åke Holmgren, och enhetschefen Lars-Göran Emanuelson deltagit.

Charlotte Petri Gornitzka

Gustav Söderlind